

בס"ד. שיחת פורים ה'תשמ"ה.

בלתי מוגדה

א. עצם העובדה שיהודים נפגשים יחדיו, בדעה אחת ולשם מטרה אחת, מהוה ענין של שמחה — שמחה על אחדותם של ישראל, כמבואר בכ"מ (בספרי מוסר ובספרי חסידות) גודל מעלת ענין האחדות.

וכידוע המשל של אדמו"ר הזקן¹ — מאב המסתכל בארחות חיי ילדיו והתנהגותם הטובה כאהבה כאחיה בשלום ובריעות, איש את רצון רעהו ימלא, וכל אחד דואג לטובת חבירו כלטובת עצמו, ומהם גם המניחים דאגת עצמם בשביל דאגת מילוי צרכי חביריהם, אז האב מתמלא עונג ונח"ר מהנהגת בניו כו'.

וכאמור, אחדות זו באה לידי ביטוי בכך שמתאספים כולם להתוועד יחדיו משך זמן, ומדברים דברי ידידות, ולא מסתפקים בכך, אלא מחליטים להפגש ולהתוועד יחדיו מזמן לזמן.

ויתירה מזה — כמשך הזמן שבינתיים עוסקים בענינים משותפים, בעלי מטרה ותכלית אחת, אשר מעשה זה, החדור במחשבה שבה מונח כל מציאותו של האדם (שהרי בודאי אין זה כרי לצאת י"ח בלבד, כי אם ענין פנימי ואמיתי), מאחד את כל העוסקים בדבר, עם היות שנמצאים כריחוק מקום גשמי זה מזה.

ובפרט שאצל בני"י "נשמתם עיקר וגופם טפל"², ובמילא, אע"פ שגופו של פלוני נמצא במקום זה, וגופו של פלוני במקום אחר, הרי מכיון ש"נשמתם עיקר", הנשמה והחיות והכוונה הרוחנית כו', מובן, שמתאחדים הם עם כל אלו שנשמתם וחיותם באותם ענינים.

ב. ענין האחדות מודגש במיוחד בקשר ובשייכות לפורים — כמסופר במגילה³, שאפילו המן הרשע, שטענתו היתה שעם ישראל "מפוזר ומפורד בין העמים", הוכרח להודות ולהקדים ש"ישנו עם אחד".

אמנם, ביחס למקום גשמי הרי הם במעמד ומצב ד"מפוזר ומפורד בין העמים"; אבל אעפ"כ, מכיון שהגשמיות אינה העיקר, כי אם הרוחניות, הרי לאמיתתו של דבר "ישנו עם אחד", "כאיש אחד בלב אחד"⁴.

וכמודגש גם במצוות המיוחדות דפורים — "משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים"⁵, מצוות שתוכנם אהבת ישראל ואחדות ישראל⁶.

1 קובץ מכתבים לתהלים ע' 199. אג"ק אדמו"ר מיהר"צ ח"ג ע' ח"ג. 2 ראה תניא רפ"ב. ובכ"מ. 3 אסתר ג. ח. 4 פרש"י יתרו יט. ב. 5 אסתר ט. כב. 6 ראה מנות הלוי — להר"ש אלקבץ על מג"א. מגלח סתרים שם. ועוד.

וכל זה נפעל ע"י קבלת התורה, אשר, בימי הפורים "קיימו מה שקיבלו ככר"⁷:

מסופר במדרשי חז"ל שכאשר "ויחן שם ישראל", "ויחן" לשון יחיד, "כאיש אחד בלב אחד" (דלא כשאר כל החניות שלא היו באופן של אחדות), אמר הקב"ה, עכשיו אני נותן להם את התורה.

ומובן, שאין זה צירוף של ב' ענינים, אלא יש שייכות פנימית ביניהם, ועד כדי כך, ששייכותם היא (לא רק באופן של זכות וסגולה, כי אם) באופן של סיבה ומסוכב⁹:

התורה — עם היות שיש בה ריבוי מצוות, ריבוי סיפורים וכו', הרי היא "תורה אחת"¹⁰.

וכפי שמבין גם פשוט שבפשוטים — שגם אליו שייכים כל הענינים האמורים, כמו ל"ראשיכם שבטיכם" — שמכיון שהתורה ניתנה מהקב"ה, "ה' אחד"¹¹, אחדות הפשוטה,

אשר, למרות שברא ריבוי עולמות, "ועלמות אין מספר"¹², "א"ת עלמות אלא עולמות"¹³, אין הדבר פועל שינוי ח"ו באחדותו הפשוטה, ולא עוד, אלא שגם ריבוי העולמות חדורים כולם בענין אחד ויחיד, "כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו"¹⁴, כבודו של הקב"ה, שגם הוא פשוט בתכלית הפשיטות.

הרי בודאי שגם בתורה שניתנה מהקב"ה מודגש ענין האחדות — "תורה אחת".

וענין זה פעל גם על מקבלי התורה — שלמרות היותם "שש מאות אלף רגלי הגברים לכד מטף"¹⁵, ריבוי מופלג, אעפ"כ, נפעל אצלם ענין של אחדות מיד בחנותם "נגד ההר" — "ויחן שם ישראל", "כאיש אחד בלב אחד", וכמו כן "ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה"¹⁶, "נעשה ונשמע"¹⁷.

וכתוצאה מזה, נמשך ענין האחדות אצל כאו"א מישראל וכל בניי בכל הזמנים וכל המקומות, אשר, מבלי הבט על ריחוק מקום גשמי שביניהם, ויתירה מזה: אפילו ריחוק מקום רוחני שביניהם, "ראשיכם שבטיכם גו' עד שואב מימך"¹⁸, או החילוק שבין כהן לוי וישראל, וכיו"ב בשאר חילוקים בענינים

(7) שבת פח, א. (8) ויק"ר פ"ט, ט. דא"ז פ' השלום וראה גם תנחומא באבער יתרו ט. (9) ראה של"ה בית אחרון (יב, איב). (10) ל' הכתוב — בא יב, מט, ועוד. (11) ואתחנן ו, ד. (12) שה"ש ו, ת. (13) זח"ג עא, כ. וראה שם נח, סע"ב, ע"ז לה, ב. (14) אבות ספ"ה. (15) בא יב, לו. (16) יתרו יט, ת. (17) משפטים כד, ז. (18) ר"פ נצבים

רוחניים — הרי הוא בתוקף גדול יותר שלא כערך לגבי החילוקים שביניהם, כך שחילוקים אלו מתבטלים לגבי הדבר המאחד, עד לשלימות האחדות, "כאיש אחד בלב אחד".

ג. ובעומק יותר, הרי האחדות "כאיש אחד בלב אחד" היא באופן שהחילוקים שבין אחד לחבירו (לא זו בלבד שאינם גורעים ח"ו בענין האחדות, אלא אדרבה) מוסיפים עוד יותר בענין האחדות — כפי שניתן ללמוד מענין האחדות כפי שהוא אצל "איש אחד" ממש.

והענין כזה:

מציאותו של כל אדם מורכבת מב' דברים שונים ומנוגדים בתכלית — נשמה וגוף.

הנשמה — היא מציאות רוחנית, עד לתכלית הרוחניות — "חלק אלקה ממעל"¹⁹, וכזה גופא — "חלק אלקה ממעל ממש"²⁰. ולעומת זאת, הגוף — מציאות גשמית, רמ"ח אברים ושס"ה גידים שניתן לראותם בעין הגשמית ולמששם ביד גשמית, תכלית הגשמיות.

ואעפ"כ, מציאותו של אדם חי ושלם היא — חיבור הנשמה והגוף יחדיו שנעשים למציאות אחת ממש, עד כדי כך, שאי אפשר להפריד ביניהם, היינו, שאי אפשר למצוא נקודה אחת בגוף הגשמי שהנשמה אינה מלוכשת בו, שכן הגוף כולו הוא גוף חי, אשר, בכל פרט ופרט שבו מלוכשת ומתאחדת הנשמה (באופן פנימי או באופן מקיף), עד שנעשים מציאות אחת ממש.

ומוכן, שאין זה כדוגמת ב' דברים מנוגדים כתכלית שנמצאים בכפיפה אחת באופן של ניגוד וסתירה ביניהם, כאשר כל א' מהם מושך לצדו, "רוח בני האדם העולה היא למעלה" ו"רוח הבהמה היורדת היא למטה"²¹, כי אם, שנעשים מציאות אחת ממש, אשר, הענין הגורם והעיקרי הוא, כמוכן, "חלק אלקה ממעל ממש".

ויתירה מזה — לא זו בלבד שאין ביניהם סתירה וניגוד מכיון שנעשו למציאות אחת, אלא עוד זאת, שההתחלקות שביניהם פועלת שמשלימים זה את זה:

עבודת ה' היא לא רק בעינינו רוחניים בלבד, אלא גם (ובעיקר) בעינינו גשמיים — לעשות לו ית' דירה בתחתונים²², בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו²³.

ולדוגמא — בעיני אכילה ושתי', וכזה גופא — לא רק בשבת ויו"ט.

19) איב לא, ב' (20) תניא רפ"ב (21) קהלת ג, כא. (22) דאה תנחומא נשא טז, במדב"ר פ"ג, ה. (23) תניא רפ"ה.

שאו ישנה מצות עונג שבת ויו"ט, ועד"ז "משתה ושמחה" בימי הפורים, אלא גם בימי חול — כפס"ד הרמב"ם²⁴ ש"החכם ("עם חכם ונבוך"²⁵) ניכר... במאכלו וכמשקהו כו", עי"ז שמברך לפני"ז ולאח"ז, ומדקדק ונוהר בכשרות האכילה ושתי'. וכן הרקדוק והזהירות שלא יהי' בזה ענין של אבק גניבה וגזילה או השגת גבול וכיו"ב, ולא עוד, אלא שכוונתו באכילתו ושתייתו אינה כשביל הנאת הגוף, לשבור את רעבונו ולרוות את צמאונו, כי אם כשביל הנאה גדולה יותר — לקיים את רצונו של הקב"ה הן ע"י אמירת הברכות, והן ע"י האכילה ושתי' עצמה, שע"ז "גומל חסד עם העלובה ועני' הוא גופו"²⁶, להחיות גוף גשמי של יהודי, "קנין הקב"ה"²⁷.

וכמו כן בנוגע לשאר עניני העבודה בענינים גשמיים בעוה"ז הגשמי, עד לפעולתו של יהודי בעולם כולו, גם בנוגע לאינס-יהודים — שגם הם רואים ש"עם מרדכי"²⁸ "לא יכרע ולא ישתחוה"²⁹, "עם אחד" שאינו מושפע מהנהגתם של האומות שביניהם הוא "מפוזר ומפורד", ואדרכה — עם זה נעשה "לאור גוים"³⁰, שמאירים את הסביבה כולה, גם לגוים, ע"י "אורה זו תורה"³¹, וכתוצאה מזה — "כל שרי המדינות גו' מנשאים את היהודים"³², ועד ש"רבים מעמי הארץ מתייהדים"³³.

ובכן, כדי לעסוק בכל עניני העבודה בעוה"ז הגשמי, לעשות לו ית' דירה בתחתונים, בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו — אין הדבר יכול להעשות ע"י הנשמה מצד עצמה, כי אם ע"י התלבשותה בגוף גשמי דוקא.

ולאידך, הגוף מצד עצמו אינו יכול לעשות מאומה, כי אם, עי"ז שמקבל חיות מהנשמה, והעיקר — שהנשמה מורה לו כיצד למלא את שליחותו של הקב"ה לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

ונמצא, שלא זו בלבד שיש כאן חיבור ואחדות בין ב' דברים מנוגדים, אלא עוד זאת, שההתחלקות והניגוד שביניהם מוסיפה כענין האחדות, שכן, עי"ז דוקא יכולים להשלים זה את זה.

ד. ומזה מובן גם בנוגע לאחדותם של ישראל — "כאיש אחד בלב אחד":

לכל אדם ישנם ידיעות או אפשרויות או תכונות מיוחדות שאינם אצל חברו, אשר, בענינים אלו מודגש החילוק שביניהם. אמנם, חילוק זה גופא מנצל יהודי כדי להתאחד עם חברו — עי"ז שמשפיע ועוזר לו בסבר פנים יפות באמצעות ידיעותיו אפשרויותיו או תכונותיו המיוחדות, כך שגם אצל חברו

²⁴ הל' דעות רפ"ה. ²⁵ ואחזק ד, ג. ²⁶ תנא פכ"ט, וראה ויקיר פל"ה, ג. ²⁷ שו"י אדה"ז חר"מ הל' נזקי גוף ונפש ס"ד. ²⁸ אסתר ג, ו. ²⁹ שם, ב. ³⁰ ישע"י מט, ו. ³¹ מג"ה טו, ב. ³² אסתר ט, ג. ³³ שם ח, יו.

תהי' השלימות שישנה אצלו.

ד' כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" — שגם חבירו משפיע על מעניניו המיוחדים.

ונמצא שהחילוקים שבין אדם לחברה הם המביאים לידי שלימות גדולה יותר — שבין ע"ז שמתאחדים ביניהם, "כולנו כאחד", "כאיש אחד בלב אחד", אזי באים שניהם לשלימות האמיתית.

דוגמא לדבר:

החירוק שבין כהן לוי וישראל מצד אחד — הכהן משפיע ומכרך את הלוי והישראל, ולאורך, מקבל הכהן השפעה מחלקו ונחלתו של הישראל. וכמו כן מקבל גם מן הלוי.

וכמו כן בניגע לחילוק שבין איש לאשה — שע"י ההתאחדות ביניהם ינוח משה וישראל, אזי "שמינה ביניהם"י, המאחדת אותם להיות מציאות אחת, וכדאיתא בזהר"י שאיש ואשה הם ב' חצאים של נשמה אחת, ובלשון הודיע"י "פלג גופא" — לפני הנישואין צריכים להיות כאופן של הכדלה זה מזה, ואסור שידר ביניהם קרובה כו', אמנם, ע"י הנישואין "כדת משה וישראל", נתגלה שלאמיתתו של דבר הם ב' חצאים של נשמה אחת, "פלג גופא" שחוזרים ומתאחדים להיות מציאות אחת.

ומכל זה מובן שענין ההתחלקות גופא לא זו בלבד שאינה גורעת בענין האחדות, אלא אדרבה, ההתחלקות גופא מנוצלת כדי להוסיף בענין האחדות, ע"ז שמשלימים זה את זה.

ה' ויש "הוסיף" שגם ענין האחדות שבין הנשמה לגוף אצל "איש אחד" מודגש במיוחד בימי הפורים, ומה מובן גם בניגע לאחדותם של כל ישראל, "כאיש אחד".

ידוע ומבואר בדרושי חסידות"י אודות הקשר והשייכות דפורים עם יום הכפורים, עד כדי כך, שאותיותיהם שוות, "פורים" ו"כפורים". אמנם, ביחד עם זה, ישנו גם חילוק ביניהם — שבימי הפורים ישנו ציווי ד"משתה ושמתה", ועד שאסור בתענית, משא"כ בימי הכפורים, הרי כל עניני תענית דוקא.

ובענין זה מודגש העילוי דפורים לגבי זה"פ, ועד שיום הכפורים הוא "כפורים", כמו פורים — שבמקום ענין התענית דיוהכ"פ, נפעלים כל הענינים ע"י "משתה ושמתה".

והענין הזה:

(34) משלימותו. (35) סוטה ת"א. (36) ת"א ע"א. (37) דין ג' ב' קט"ו רצ"א. (38) ת"א מ"א ע"ה וא"ה. ע"ה ד' א"ל"ך וי"ס"ת ק"ב א"ה א"ה"ת מ"א ע"ה ב"ש"ת"ה ע"ה.

בלתי מוגה

ענינו של יוהכ"פ הוא בתכלית העילוי, ועד כדי כך, שגם העדר האכילה ושתי' שבו אינו ענין של צער הגוף. כי אם, באופן ד"להחיותם ברעב", היינו, שחיות הגוף הוא מענין התענית גופא (כמבואר בחסידות¹⁰).

וכפי שרואים במרחש שאפילו יהודים שכמשך כל השנה כולה רחוקים הם מעניני יהדות, וצריכים להתווכח ולהתדיין עמהם בנוגע לקיום המצוות, מצוות שאינם קשורים עם עינוי הגוף, מפני שטוענים שאין הדבר שייך אליהם, ומהי ההוכחה שצריכים לקיים את המצוות, וכל שאר הטענות הידועות כו' — הנה בבוא יוהכ"פ, באים גם הם לבית הכנסת, ואינם אוכלים ואינם שותים במשך כל היום כולו, ולא עור, אלא שנהנים מזה שמתענים ביוהכ"פ!

וכאשר ישאלו יהודי זה: מה יום מיוחד, מה ראית לבוא היום לבית הכנסת, לא לאכול ולא לשותות — הרי אתמול בשעה כזו (וגם מחר) היית עסוק בעניני חול, כולל אכילה ושתי' משיב בתמיהה, שאינו מבין בכלל מהי השאלה: מכיון שיהודי הוא, לכן, בבוא היום המיוחד שהקב"ה הבדילו מכל שאר ימי השנה, "אחת בשנה"¹¹, בצורתו שביום זה לא יאכלו ולא ישתו, ויעסקו בתפלה להקב"ה — אין לו הנאה גדולה יותר מזו!

אמנם, הנהגה זו אינה אלא "אחת בשנה", אבל בדרך כלל — צריכה להיות העבודה באופן ד"עזוב תעזוב עמו", כירוצ תוהו, הבעש"ט¹² על הפסוק¹³ "כי תראה חמור שונאך גוי", שאין לשבר את חומר הגוף, "חמור שונאך", ע"י סיגופים ותעניות, ואהרבתו "כל הרושב בתענית נקרא חוטא"¹⁴, כי אם "עזוב תעזוב עמו", היינו, לעבוד עם הגוף, לבררו ולזכרו.

וענין זה מודגש במיוחד בימי הפורים — כאמור, שענינו של פורים הוא "משתד ושמתה" דוקא, היפך ענין התענית היוהכ"פ.

ונמצא, שבימי הפורים מודגש ביותר ענין האחדות שבין הנשמה לגוף — דבר הבא לידי ביטוי בכך שהעבודה אינה ע"י תעניות וסיגופים, כי אם באופן ד"עזוב תעזוב עמו", ביחד עם הגוף, תוך כדי ניצול התכונות המיוחדות של הגוף, אשר, על ידם נפעלת שלימות גם בעבודת הנשמה, ע"י שנעשים מצאות אחת, ובדרך ממילא, ניתוסף גם באחדותם של ישראל — "כאיש אחד".

ו, והנה, מכל האמור לעיל ישנה הוראה ולימוד בנוגע למעשה בפועל — "המעשה הוא העיקר"¹⁵.

לכל לראש, בנוגע לעבודתו של כאו"א עם עצמו — שעבודתו תהי' באופן של אחדות בין הנשמה לגוף, כאמור, לא לשבר את הגוף ע"י תעניות

¹⁰ לקו"ת שו"ת, ב. ס. פ. מתק"ד ע"קלח, כאמור איננו האמנעו דרושים לפסת צ"ח. (40) ס"פ תענית אחריו טו, לר. (41) "דיום יום" — כ"ח שבט, כ"ש" דוספיה ס"ו ז' י"ג. (42) משפטים כג, ה. (43) תענית יא, א. וראה דמכ"ס הל' דעית רפ"ג. (44) אבות פ"א ס"ז.

וסיגופים, אלא אדרבה, לעזור ולסייע לגוף לבוא למצב של שלימות. אשר, עי"ז גם הגוף עוזר ומסייע לנשמה לבוא לשלימותה.
 וכמו כן צריך להיות ענין האחדות גם בנוגע לעבודה עם הזולת ובהקדמה:

מילוי התפקיד והשליחות לעשות לו ית' דירה בתחתונים — אינו יכול להעשות ע"י יהודי אחד בלבד. שהרי צריכים להפוך עולם שלם! אמנם, ביחד עם זה ישנה ההוראה ש"כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם"¹⁵, והכוונה בזה — לא שיבוא לידי רגש של גאווה ח"ו, אלא אדרבה, שיכיר את גודל האחריות המוטלת עליו, שבכחו וכיכלתו לפעול על עוד יהודי ועוד יהודי, שגם הם יעסקו במילוי התפקיד והשליחות לעשות לו ית' דירה בתחתונים. כלומר, גם כאשר נדמה לו (ויתכן שכך הוא המצב לאמיתתו) שעבודתו בנוגע לעצמו היא כרבעי — עליו לדעת ולזכור שישנו גם "רעך", עוד יהודי אחד, שני יהודים, ויהודים רבים, שיכול לעזור ולסייע להם.

ועל זה באה ההוראה האמורה — שצריך להיות ענין האחדות, ובלשון המגילה: "עם אחד", וכפי שהדבר בא לידי ביטוי בפועל ממש, שהתחלת הפעולה דביטול גזירת המן היא — "לך כנוס את כל היהודים"¹⁶.

ולא עוד, אלא שענין האחדות הוא עד כדי כך שאין זה באופן שעוזר ומסייע לזולת, כי אם שמתאחד עם הזולת עד שנעשים מציאות אחת, כך שעניניו של הזולת הם הענינים שלו ממש!

וכדו"ק כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁷ בלשון המגילה¹⁸ — "ויספר לו מרדכי את אשר קרהו":

מרדכי עצמו — לא ה' צריך לחשוש מפני גזירת המן, שכן, בהיותו "יושב בשער המלך"¹⁹, ולא עוד, אלא שהי' דודה של אסתר המלכה, בודאי הי' יכול להנצל מגזירת המן, היתה זו, איפוא, גזירה על כל שאר בני, חוץ ממנו, ואעפ"כ, "ויגד לו מרדכי את כל אשר קרהו" — דבר שקרה לו! כלומר, גם דבר שקורה ליהודי אחר, הרי זה דבר שקורה לו באופן אישי.

וענין זה מהוה הוראה ולימוד בכל זמן ובכל מקום — שכן, "הקורא את המגילה למפרע", כדבר שאירע בעבר, "לא יצא"²⁰:

עצם העובדה שכאשר פוגש יהודי שחסר לו דבר מסויים צריך לעזור לו — מאי קמ"ל? ... אמנם, העזר עצמו יכול להיות באופן שעוזר לזולת (לא

¹⁵ סנהדרין לו סע"א — במשנה המכ"ם ה"ל סנהדרין פ"ב ה"ג, (46) אסתר ד, טז (47) סה"ש תשי"ג ע"ג, 44 תשרי ע"ג, (48) אסתר שם, ז, (49) שם, ב, יט, (50) מגילה רפ"ב, וראה כש"ט הוספה סע"ח, ושי"ג

למישהו זר, אבל בכל זאת זולתו), ועל זה באה ההוראה שצריך להרגיש שזהו דבר שנוגע אליו, "אשר קרהו", ובמילא, כשעושה פעולה לטובת הזולת, לטובת מוסד וכיו"ב — הרי בכך עושה טובה לעצמו!

ולכן, כשם שבנוגע לעצמו בוודאי עושה כל דבר מתוך שמחה, כמו כן גם בנוגע לפעולות שעושה לטובת הזולת, כמו: מצות הצדקה, או כאשר יהודים מתאספים יחדיו כדי לעודד ולחזק איש את רעהו בהפצת היהדות והפצת כל עניני טוב בכל העולם כולו — שיש לעשות זאת מתוך שמחה גדולה.

ולהוסיף, שגם ענין השמחה מודגש במיוחד בימי הפורים — "משתה ושמחה", עד כדי כך, ששמחת פורים גדולה יותר משמחת כל שאר המועדים, שענינם "מועדים לשמחה", על מנת להמשיכה על כל השנה כולה.

ז. וההתחלה בזה, כאמור, בענינה של ההתוועדות — שבה מודגשת אחדותם של ישראל, בד בבד עם רגש השמחה:

כאשר יהודים מתאספים יחדיו ממקומות שונים (בגשמיות, וכן ברוחניות), חוגים שונים ועיסוקים שונים — מדגישים בכך שההתחלקות והשינויים שביניהם אין להם תפיסת-מקום כלל לגבי הרבך המשותף שמאחד אותם, עד לתכלית ההתאחדות שנעשים מציאות אחת.

ובפרט כשהמקום שבו מתאספים יחדיו הוא בית-כנסת ובית-מדרש:

בית-כנסת — מקום שבו מתפללים לאבינו שבשמים, אשר, עיקר התפלה היא "שמע ישראל" — לשון יחיד, "ה' אלקינו ה' אחד": ובית-מדרש — מקום שבו לומדים תורה, אשר, למרות שיש בה ריבוי ענינים, הרי היא "תורה אחת", וכפי שהדבר בא לידי ביטוי בכך שתכלית ומטרת כל עניני התורה היא — "ויצוונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה'"⁵¹ (כמדובר בהתוועדות שלפניו⁵²), יראת ה', שממנה באים גם לאהבת ה' (מאות יו"ד דשם הוי" — יראה, לה"א עילאה — אהבה⁵³)

ימוכן, שכאשר המקום מצד עצמו חדור בענין האחדות ("ה' אחד", ו"תורה אחת") — הרי זה מוסיף באחדותם של המתאספים במקום זה.

וכאמור, ענין האחדות מביא לידי שמחה — שמחה מעצם העובדה שנפגשים עם עוד יהודי, ורבים מישראל, לאחר משך זמן שלא ראו זה את זה, ועאכ"כ כאשר נפגש עם יהודי שמעולם לא ראהו נחמה בגוף, שכן, מצד הנשמה — הרי כולם באים מ"אותו אוצר ששמו גוף"⁵⁴, ובלשון התניא⁵⁵: "כולן מתאימות ואב"א לכולנה", אבל אעפ"כ, לאחר ירידת הנשמה להתלבש

⁵¹ ואהבנו ל' כד' ⁵² שיחת ש"פ תצוה סל"ז (התוועבות ח"ב ע' 1352) ⁵³ ראה לקו"ת ראה סו' סע"א יא"לך ⁵⁴ רש"י יבמות סב, סע"א ⁵⁵ פ"ח

בגוף, יתכן שזוהי הפעם הראשונה שנפגש עם יהודי זהן, הרי כודאי וכודאי שושמחה היא גדולה ביותר. וכמכ"ש וק"ו: אם ראיית חבירו שלא ראהו שלושים יום מביאה לידי שמחה שצריכים לכרך עליי "שהחיינו"⁵⁶ — יהודי שמעולם לא ראהו על אחת כמה וכמה!

ובפרט כאשר נפגשים בזמן של שמחה — ימי הפורים, ושמחים כולם יחדיו בשמחה של מצוה, ולא עוד, אלא שגם מקום הפגישה — בית-כנסת ובית-מדרש — קשור עם ענין השמחה, כמארו"ל⁵⁷ "אין עומדין להתפלל... אלא מתוך שמחה", "וכן לדבר הלכה"⁵⁸.

ומובן, שכל זה נעשה מתוך החלטה גמורה לקחת את עניני הפורים — "אורה ושמחה וששון ויקר"⁵⁹, הן כפשוטם, והן כדרשת חז"ל⁶¹ "אורה זו תורה... ושמחה זה יו"ט כו"ו" — על כל השנה כולה,

ובפשטות — שנת אורה ושנת שמחה ויו"ט, וכל שאר הברכות דאותיות האל"ף-בית, כפשוטם של דברים, למטה מעשרה טפחים.

והעיקר — "מיסמך גאולה לגאולה"⁶⁰, היינו, שמגאולת ימי הפורים, במעמד ומצב ד"אכתי עבדי אחשורוש אנן"⁶¹, באים תיכף ומיד ("מיסמך") לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

* * *

ח. בנוגע להתוועדות דימי הפורים — ישנו לכאורה דבר פלא:

סעודת פורים — מנהג ישראל בכל מקום להתחילה מבעוד יום, ולהמשיכה גם בלילה, כדאיתא בשו"ע⁶²: "נוהגים לעשות סעודת פורים לאחר מנחה... ומתפללים מנחה בעוד היום גדול, ורוב הסעודה צריך להיות כיום". וא"כ, נשאלת השאלה: היתכן שההתוועדות דימי הפורים מתחילה בלילה דוקא, ולא רק בסמיכות להתחלת זמן חפלת ערבית, כי אם בשעה מאוחרת בלילה, בחצי שעה העשירית?!

בשלמא בנוגע לכל שאר ההתוועדויות, שזמנם הרגיל הוא בחצי שעה העשירית — הרי זה כדי שלא לבלבל את סדרי הלימודים כישיבה, שמסתיימים בחצי שעה העשירית, כך שיוכלו ללמוד עד לרגע האחרון של הסדר, אבל בנוגע להתוועדות הפורים לא שייך טעם זה — מכיון שבלאה"כ אין סדרי הישיבה בפורים!

וכידוע הפתגם בזה — ע"ד הצחות — שזוהי גמרא מפורשת: "מבטלין

56) סדר ברכת הנהנין לאדה"ז פ"א סי"א. 57) ברכות לא, א. 58) תניא רפ"א. 59) אסתר ה, טו. 60) מגילה ה, סע"ב. 61) שם יד, א. 62) א"ח סתרצ"ה ס"ב בהגה"ה.